

Ledeniki se talijo: Alpe, ki so jih podnebne spremembe še posebej prizadele, se predstavljajo z lastnimi koncepti. © Bernd Thaller / flickr.com

Razgreta razprava o podnebjju

Decembra letos bo v Franciji potekala 21. konferenca Združenih narodov o podnebnih spremembah (COP21), ki je že sedaj deležna velikega zanimanja javnosti.

Bolj kot se približuje čas podnebne konference, bolj so razgrete razprave. Kjotski protokol se bo iztekel leta 2020, decembra naj bi ga zato nadomestil nov mednarodni sporazum. Stevilne države danes podnebne spremembe že priznavajo kot dejstvo, saj je njihove posledice mogoče občutiti vsepovsod. A mnenja o tem, kdo ima največjo odgovornost za svetovno podnebje, so deljena. Imajo tudi razvijajoče se industrijske države v Aziji pravico, da dosežejo evropsko blaginjo in s tem le še spodbujajo podnebne spremembe?

Odgovornost Alp

Alpske regije emitirajo več toplogrednih plinov, kot je evropsko povprečje, istočasno pa so tudi močnejše izpostavljene posledicam podnebnih sprememb. Naravne nesreče in neugodne vremenske razmere so za prebivalce Alp velik izziv, spremembe flore in favne so vedno bolj vidne, kmetje in zimska turistična središča se morajo prilagajati spremenjenim podnebnim razmeram. Dokaz za to, da se Alpe že dlje časa intenzivno ukvarjajo s preprečevanjem podnebnih sprememb oz. prilagajanjem nanje, so številne pobude, ki se izvajajo v celotnem alpskem loku. Francosko ministrstvo za okolje je tako v okviru priprav na konferenco o podnebnih spremembah (COP-21) že nagradilo ukrepe ozaveščanja o podnebnih spremembah na območju Alp, ki so jih pripravili v organizaciji za okoljsko izobraževanje Educ'alpes.

Podnebna konferenca za alpske občine

Lokalne skupnosti so se znašle na stičišču med nacionalnimi in nadnacionalnimi cilji ter njihovim izvajanjem na lokalni ravni. CIPRA bo v času pred podnebno konferenco Organizacije združenih Narodov v sodelovanju z mrežama Alpsko mesto leta in Povezanost v Alpah organizirala strokovno konferenco, ki bo posvečena prav varstvu podnebja alpskih občinah. Konferenca bo za občine priložnost, da izkoristijo strokovna dognanja in pridobijo z izmenjavo primerov dobre prakse s celotnega alpskega območja, s tem pa bodo lahko naredile pomemben korak k uresničevanju svojih prizadevanj na področju varstva podnebja. Izvedbo konference, ki bo 29. in 30. oktobra 2015 v nemškem Benediktbeuernu, bosta finančno podprla Nemški zvezni sklad za okolje (DBU) in nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave, gradnjo in varnost reaktorjev (BMUB).

Viri in več informacij na: http://www.lemonde.fr/climat/article/2015/06/03/tout-comprendre-aux-negociations-climatiques_4646225_1652612.html (fr), <http://chaud-pour-les-alpes.educalpes.fr/wakka.php?wiki=Accueil> (fr), http://www.cipra.org/sl/prireditve/varstvo-podnebjja-zdaj-alpske-obcine-izvajajo-ukrepe?set_language=sl

Stališče

Aurelia Ullrich-Schneider, vodja projekta CIPRE International Biotska raznovrstnost in pokrajina. © CIPRA International

Poznavanje dejanskih stroškov energije iz obnovljivih virov

S prehodom pridobivanja energije, ki je zdaj v teku, je cilj za Alpe proizvajati več energije iz obnovljivih virov - pogosto na račun narave in krajine. Stroške in koristi je treba objektivno pretehtati med seboj, navaja Aurelia Ullrich-Schneider iz CIPRE International.

Odločitve o energiji iz obnovljivih virov iz vode, vetra, solarne energije ali biomase vplivajo na ljudi, ki imajo različne zahteve, zato so nesoglasja neizogibna. Najti najboljšo rešitev pomeni, da odločitve temeljijo na objektivnih kriterijih namesto na čustvenih razpravah.

Alpe imajo zagotovo potencial za pridobivanje energije iz obnovljivih virov. Večino dodatne energije je mogoče pridobiti iz vetra ali sonca brez prevelikih škod za naravo. Veliko je pojasnenega iz izračunov, ki so jih izvedli recharge.green projektni partnerji. Določanje optimalne kombinacije pridobivanja energij za posamezno lokacijo pomeni tehtanje številnih kriterijev.

Če želimo uporabljati obnovljive vire energije, moramo poznati realne cene, ki smo jih za to plačali. Ni dovolj, da svoje odločitve temeljimo izključno na posameznih cenah energije. Pogosto obstajajo dolgoročni stroški za družbo, ki so odvisni od energetskega vira: izguba pašnikov zaradi poplav rezervoarjev, odvrnitev turistov z gradnjo novih vetrnih elektrarn ali naravne nesreče, ki se pojavljajo pogosteje zaradi zmanjšane zaščite intenzivneje izkoriščanih gozdov.

Recharge.green projekt nudi spletno orodje z znanstvenimi dejstvi, ki lahko pomagajo odločevalcem pri kompleksnih vprašanjih glede rabe obnovljivih virov energije. Vendar pa orodja sama po sebi niso dovolj: najboljše rešitve se lahko najdejo samo, ko so vsi zainteresirani udeleženci vključeni že v zgodnje faze odločevalnega procesa.

Nadaljnje informacije: <http://www.recharge-green.eu/sl/>

Eden od ciljev projekta MountEE – povečati vrednost starih objektov. © Parc Pyrenees Catalanes

Trajnostna gradnja od polarnega kroga do Sredozemlja

Sodobno zasnovane in vizualno privlačne javne stavbe, zgrajene v pasivnem standardu, iz lesa in kamna: take naj bi bili v prihodnje šolski objekti in občinski centri. Uresničevanje trajnostne gradnje v različnih podnebnih pasovih je v praksi realnost, kar dokazuje 35 novozgrajenih ali prenovljenih pilotnih objektov v okviru projekta MountEE.

Skladno z zahtevami direktive EU o energetske učinkovitosti stavb bo morala biti gradnja vseh novih stavb, ki so v lasti in rabi javnih organov, od leta 2018 skoraj ničenergijska. Strokovno znanje in tehnologija obstajata, pri izvedbi pa bodo občine potrebovale ustrezno pomoč. V okviru projekta MountEE, ki se je izvajal v šestih evropskih gorskih regijah od severne Švedske do Pirenejev, so bile s pomočjo strokovnjakov izboljšane gradnja in strategije prenove s ciljem doseči večjo energijsko učinkovitost in omogočiti večjo trajnost.

Ključ do uspeha je celovit, strukturiran in profesionalen pristop k celotnemu procesu gradnje, od načrtovanja do vzdrževanja. Veliko izkušenj na področju trajnostne gradnje in prenove imajo v avstrijski zvezni deželi Vorarlberg in prav po njenem zgledu so v vseh regijah pripravili tako imenovani storitveni paket trajnostne gradnje, ki je zajel novogradnjo oziroma prenovo 35 pilotnih objektov.

Projekt MountEE je v letih 2012–2015 finančno podpirala Evropska unija v okviru programa Inteligentna energija Evropa, za njegovo koordinacijo in odnose z javnostmi pa je skrbela CIPRA International.

Viri in več informacij na: <http://www.mountee.eu/> (en/fr/de/it/sw),
<http://www.mountee.eu/infoservice/downloads/> (en/fr/de/it/sw)

Novinarji in novinarki so si lahko sami ustvarili podobo o trajnostni mobilnosti v Lihtenštajnu. © CIPRA International

Podnebne spremembe v živo!

Kaj pomenijo podnebne spremembe za Alpe? Sliko o tem si je štirinajst medijskih ustvarjalcev ustvarilo na posebnem potovanju, ki so ga v Stalnem sekretariatu Alpske konvencije organizirali pod imenom *We are Alps/Mi smo Alpe*. Rešitve, ki bi lahko prišle v poštev pri reševanju problematike prometa dnevni migrantov, je v okviru potovanja predstavila CIPRA.

Že drugo leto zapored je mednarodno potovanje za medijske ustvarjalce *We are Alps/Mi smo Alpe*, ki je potekalo ob tropskih temperaturah in bilo organizirano kot priprava na konferenco Združenih narodov o podnebnih spremembah (COP-21) v Parizu, jasno pokazalo, s katerimi izzivi, ki jih bodo prinesle podnebne spremembe, se bodo morale soočiti Alpe. Na povabilo Stalnega sekretariata Alpske konvencije je 14 novinarjev in novinark od 28. junija do 6. julija 2015 potovalo po Alpah, od francoskega Grenobla do najvišje nemške gore Zugspitze. Obiskali so dve alpski mesti, Chamonix v Franciji in Sonthofen v Nemčiji, v Lihtenštajnu pa so se seznanili s problematiko dnevne prometne

migracije. Skupaj s podjetjem Hilti je CIPRA udeležencem potovanja omogočila vpogled v dejansko stanje, s katerim se na področju prometa sooča tako majhna država, kot je Lihtenštajn, in katere ukrepe lahko izvedejo podjetja, da bi dnevne migrante spodbudila, da bi se v večji meri odločili za uporabo trajnostnih prometnih sredstev.

Namen projekta *We are Alps/Mi smo Alpe*, ki se izvaja v organizaciji Stalnega sekretariata, je okrepiti ozaveščenost medijskih ustvarjalcev o izzivih in priložnostih alpskega območja. Alpska konvencija, ki deluje kot »zbirka orodij«, pri tem spodbuja uravnoteženi razvoj območja, ki si ga deli osem držav.

Viri in več informacij na: <http://www.alpconv.org/sl/activities/wearealps/default.html> (sl)

Da bi mladi lahko sodelovali pri oblikovanju razvoja Alp, je CIPRA vzpostavila novo platformo. © CIPRA International

Mladi v dialogu o mobilnosti in delu

Osrednja tema prvega alpskega dialoga mladih, za katerega je pobudo dala CIPRA, so bile vizije mladih o trajnostni mobilnosti in novih zaposlitvenih možnostih na območju Alp.

Današnji mladi so odrasli jutrišnjega dne in vključevati jih je treba v procese odločanja. Za to potrebujejo možnosti za mednarodno izmenjavo tudi zunaj institucionalnega okvira, prav tako morajo poznati teme in instrumente dialoga. S projektom Alpski dialog med mladimi je CIPRA ustvarila prvo mrežo za mednarodni dialog med mladimi in nosilci odločitev v alpskem prostoru. Pri projektu, ki je trajal od januarja 2014 do junija 2015, je sodelovalo še dvanajst partnerskih organizacij. Dialog je usklajevala skupina dvanajstih mlajših odraslih, starih med 18 in 30 leti, ki obenem predstavljajo mladinski svet CIPRE in so bili usposobljeni prav za ta namen.

Rezultat projekta se odraža v dveh večplastnih izdelkih: prvi je večjezični film, ki prikazuje, kako si mladi predstavljajo trajnostno mobilnost v Alpah leta 2040. Pri tem niso v ospredju velike tehnološke inovacije, temveč je poudarek na obojestranskem zaupanju ter deljenju avtomobilov in štopanju. Drugi izdelek je dosje, v katerem so zbrani primeri z različnih področij, kot so npr. izobraževanje, nove zaposlitvene možnosti, prehrana in prenos odgovornosti, ki med mladimi veljajo za inovativne: participativno okoljsko izobraževanje, trajnostni krogotoki, lokalni proizvodi visoke kakovosti.

CIPRA pozdravlja in podpira željo mladih, da nadaljujejo dialog z nosilci političnih odločitev in predstavniki civilne družbe ter svoja spoznanja delijo z vrstniki: Alpe so velika priložnost za kakovostno življenje! Projekt Alpski dialog med mladimi sta finančno podprla program EU Mladi v akciji in Fundacija Gerde Techow.

http://www.cipra.org/sl/cipra/international/projekti/tekoci-projekti/youth-alpine-dialogue-yad?set_language=sl

Novice iz Alp

Ali bo dolina Müstair izgubila status biosfernega rezervata? © chi_yoi / flickr.com

Dolina Müstair ostala brez statusa biosfernega rezervata

Dve od treh občin v Unterengadinu sta se izrekli proti vzpostavitvi varovalnega pasu ob Švicarskem narodnem parku. Taka odločitev je dolino Val Müstair postavila v slabši položaj.

Usodo doline je zapečatilo nekaj maloštevilnih glasov: Zernez in Schanf sta glasovala proti pogodbi o sodelovanju med Unescovim biosfernim rezervatom Val Müstair in narodnim parkom, medtem ko je Scuol glasoval za. To je bil razlog, da graubündenska dolina Müstair od jeseni dalje nima več Unescovega statusa biosfernega rezervata, saj Unesco zahteva, da se med jedrnim območjem, v tem primeru je to Švicarski narodni park, in razvojnim območjem vzpostavi varovalni pas.

Odročni dolini Müstair se je s tem izmahnila velika razvojna priložnost. Biosferni rezervat namreč ni le zavarovano območje, ampak predvsem primer zglednega načina življenja, ki ga zagotavlja trajnostni razvoj. Poleg varovanja in ohranjanja naravne in kulturne pokrajine ima velik pomen tudi regionalno gospodarstvo. To kažejo drugi biosferni rezervati v Alpah: dodana vrednost, ki so jo ustvarili v času poletne turistične sezone v drugem biosfernem rezervatu v Entlebuchu, znaša več kot 30 mio. švicarskih frankov in je omogočila tudi okoli 400 delovnih mest. Biosferni rezervat Grosses Walsertal v Avstriji pa je zbudil pozornost javnosti s številnimi projekti, ki segajo od obnovljivih virov energije do ureditve gorniške vasi. Na seznam biosfernih rezervatov se je leta 2013 uvrstilo tudi francosko-italijansko mejno območje okrog gore Monte Viso Status.

Viri in več informacij na: <http://v3.bote.ch/politik/biosfera-nein-war-ein-misstrauensvotum> (de), <http://www.srf.ch/news/regional/graubuenden/bafu-sieht-keine-chance-mehr-fuer-unesco-label> (de), http://7029.suedostschweiz.ch/zeitung/die-grenzen-des-horizontes?source_nid=41845&ressort=3 (de), <http://www.pnr-queyras.fr/amenagement-du-territoire/item/368-un-nouveau-territoire-alpin-reconnu-par-l%E2%80%99unesco-le-r%C3%A9seau-mondial-des-r%C3%A9serves-de-biosph%C3%A8re-int%C3%A8gre-les-territoires-autour-du-mont-viso> (fr)

Raznovernost narave – osnova za naše dobro počutje in delujoče gospodarstvo. © Christoph Pueschner

Raznolikost ustvarja kakovostno življenje

Francija je storila pomemben korak za varstvo živali, rastline in habitate: na začetku leta 2016 bo namreč začela delovati nova agencija za biotsko raznovernost (Agence française pour la biodiversité).

Naravni habitati so vedno bolj ogroženi, biotska raznovernost se zmanjšuje. Francija se je na ta izziv odzvala z ustanovitvijo novega javnega organa, agencijo za biotsko raznovernost, ki bo skrbela, da bo varstvo naravne pestrosti bolje zasidrano v francoski družbi in priznано kot podlaga za visoko kakovost življenja in delujoče gospodarstvo. V agencijo so vključene štiri obstoječe strukture na področju voda, morja in zavarovanih območij.

Prihodnja strukturiranost agencije je predmet širokih razprav na različnih prireditvah, v njih pa

sodelujejo predstavniki politike, znanosti, društev in strokovnjakov za področje okolja ter uporabniki. Alain Boulogne, predsednik CIPRE Francija, je pri tem prepričan, da je osnovni pogoj za uspešno prestrukturiranje zahteva, da se od januarja 2016, ko bo agencija začela opravljati svoje naloge, v njeno delovanje v polni meri vključijo udeleženci s področja biotske raznovrstnosti.

Da ohranjanje biotske raznovrstnosti istočasno prispeva tudi k varovanju zdravja ljudi, pa kaže študija avstrijskega Krovnega združenja za okolje (Umweltdachverband) *Biotska raznovrstnost & zdravje*. *Ohranjanje biotske raznovrstnosti je varovanje zdravja ljudi*, ki ponuja pregled političnih instrumentov, storitev biotske raznovrstnosti in priporočil za delovanje.

Viri in več informacij na: <http://agence-francaise-biodiversite.fr/> (fr), http://www.umweltdachverband.at/fileadmin/user_upload/pdfs/Publikationen/UWD_Hintergrundstudie_Biodiversit%C3%A4t_Gesundheit.pdf (de)

Vedno več, vedno večje, vedno višje – tak trend v smučarskem turizmu vztraja povsod v Alpah že desetletja in kljub kriznim obdobjem.
Na sliki: gondolska žičnica na goro Rothorn nad Zermattom. © Martin Abegglen / flickr.com

Tekma za najdaljše smučarske proge

Ne le velika, tudi manjša smučarska središča si prizadevajo za posodobitev ponudbe. Občina Argentera, ki šteje 79 prebivalcev, namerava uvesti celo vprašljive smučarske dejavnosti, kot je helikoptersko smučanje. In kje je tukaj rentabilnost?

Pred nekaj dnevi je začela delovati nova nihalka na pogorju Mont Blanca, ki bo turiste v panoramski kabini prepeljala na Helbronner-Spitze na nadmorski višini 3.462 m. V italijanski deželi Dolina Aoste so predstavili novi osrednji načrt novega smučišča; gre za projekt vzpostavitve povezave med Monte Rosa in Cervinio, ki naj bi bil vreden 50 mio. evrov, v prihodnje pa naj bi zmogljivost žičniških naprav dosegla že 2.000 oseb na uro. Po projektu je predvidena tudi ureditev 450 km prog na območju med Švico ter italijanskima deželama Piemont in Dolina Aoste. Glede na površino bi tukaj nastalo tretje največje smučišče na svetu. Gigantsko območje bi bilo povezano prek Cime Bianche, ki je območje Natura 2000. Proti načrtovani povezavi so se že oglasili okoljevarstveniki: zaradi uničevanja naravnih habitatov, po drugi strani pa tudi zaradi nezadostne donosnosti projekta, saj zagotovila, da bi večje smučišče postalo dejansko privlačnejše za turiste, namreč ni.

Argentera v dolini Stura v Italiji je majhno smučarsko središče. Razen manjših nepremičninskih špekulacij v osemdesetih letih se kraj harmonično vključuje v pokrajino in naravo. Ogroža pa jo načrtovano podaljšanje obstoječih smučarskih naprav vse do 2.700 m. n. v., kjer je podoba visokogorske doline še povsem neokrnjena. V Argenteri nameravajo zbrati 30 mio. evrov, s katerimi bi uredili park prostega smučanja in lokacijo za helikoptersko smučanje – in to v dolini, ki je doslej služila kot rekreacijsko območje in so jo obiskovali iskalci miru, planinci in pohodniki.

Viri in več informacij na: <http://www.lastampa.it/2015/06/20/edizioni/aosta/mega-comprensorio-da-cervinia-al-monte-rosa-residenti-tiepidi-Er4gfLCH4a9XqeXUMml8rl/pagina.html> (it), http://www.regione.vda.it/notizieansa/details_i.asp?id=217298 (it), <http://www.targatocn.it/leggi-notizia/argomenti/attualita/articolo/cuneo-in-presentazione-il-programma-di-sviluppo-della-stazione-sciistica-di-argentera.html> (it), <http://notizie.provincia.cuneo.it/?p=33825> (it), www.alplinks2014.it/public/PRESENTAZIONE%20MASTERPLAN.pdf (it)

Kaj storiti s problematičnimi medvedmi? Mednarodni strokovnjaki svetujejo.
© Rudolpho Duba / pixelio.de

Kako pravilno ravnati s problematičnimi medvedmi

Če človek in medved naseljujeta isto območje, neizogibno prihaja do srečanj in tudi konfliktov s to živalsko vrsto. Prav to se je pred kratkim zgodilo v Trentu. Kako ravnati v takih primerih, svetuje zdaj tehnično poročilo generalnega direktorata Evropske komisije za okolje.

V bližini italijanskega alpskega mesta Trento je tekača, ki ga je spremljal njegov pes, napadel medved. Oblasti in okoljske organizacije se strinjajo, da je treba take dogodke raziskati in ukrepati glede na ugotovljena dejstva. Pomoč pri reševanju tovrstne problematike je lahko poročilo *Defining, preventing, and reacting to problem bear behaviour in Europe*, ki je bilo pripravljeno za generalni direktorat Evropske komisije za okolje.

Na podlagi izkušenj in ciljev upravljanja v različnih državah je več kot 30 strokovnjakov iz Evrope, med katerimi so tudi nekateri člani platforme Alpske konvencije za velike zveri in prostoživeče parkljarje ter družbo, skupaj pripravilo ustrezna priporočila. Glede na posebne primere gre pri tem za predloge, kako ravnati z živaljo in okolico in kakšna naj bo komunikacija s prizadeto osebo.

Omenjeno poročilo bo Platforma Alpe konvencije upoštevala pri svojih prizadevanjih za uveljavitev upravljanja populacije medveda, ki bo usklajeno v celotnem alpskem prostoru. Na Alpski konferenci leta 2016 bo platforma predložila tudi usmeritve za upravljanje populacije volka in risa, pred kratkim pa je bila ustanovljena tudi ekspertna skupina za medvede.

Za napadalnega medveda iz Trentina je bila medtem že razpisana »tiralica«: pokrajina Trento je namreč izdala odločbo o njegovem ulovu in, če bi bilo potrebno, tudi odstrelu.

Viri in več informacij na: <http://www.wwf.it/?16380> (it),
<http://www.orso.provincia.tn.it/novita/pagina256.html> (it),
http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/pdf/pa_bear_problem%20bear%20pilot%20action%202015.pdf (en),
<http://www.alpconv.org/sl/organization/groups/WGCarnivores/default.html>

Prireditve

Foto natečaju Alpske konvencije za leto 2015, 28.05. - 27.09.2015, online, Organizador: Alpske konvencije. [Več...](#)

The stories of Jezersko 2015, 01.07. - 30.07.2015, Jezersko/SL. [Več...](#)

25. Okarina festival, 17.07. - 08.08.2015, Bled/SL, Organizador: Institute for Culture Bled. [Več...](#)

Ethno Weekend in Bohinj: Farmers Market and Farmers wedding, 25.07. - 26.07.2015, Bohinj/SL. [Več...](#)

Letna strokovna konferenca 2015, 25.09. - 26.09.2015, Ruggell/LI, Organizador: CIPRA International. [Več...](#)

Saj ni res, pa je!

... Alpski prebivalci in prebivalke smo bili že od nekdaj zvito ljudstvo in smo imeli vedno veliko idej. Če se nam kaj postavi na pot, takoj najdemo obvozno pot, ki pelje čez ali pod prvotno. Tako kot v primeru Warschenecka v zgornjeavstrijskih Apneniških Alpah. Gre za eno najpomembnejših kraških pokrajin v Evropi, seveda tudi zavarovano območje, ki pa leži, kako nerodno, prav med dvema smučiščema. Upravljavci tamkajšnjih smučišč in žičniških naprav bi zdaj radi povezali to, kar v naravi razdvaja gora: zgradili bi veliko smučišče z novimi progami v nižjih predelih, to pa bi prineslo občutno več denarja kot le dve družinam prijazni smučišči. Ker zaradi neizpolnjevanja naravovarstvenih zahtev dovoljenje za gradnjo gondolske žičnice ni bilo izdano, naj bi zimske športnike z enega smučišča na drugo po novem prepeljala kar 4,7 km dolga podzemna železnica. To bi prineslo gradbeni panogi kakšnih 150 mio. evrov, obseg prometa bi se podvojil, še več betona bi bilo zlitega v neokrnjeno pokrajino, nastala bi kar štiri nova akumulacijska jezera. In postali bi še bolj pretkani. Saj se vendar učimo iz napak in nastale škode ...

Viri in več informacij na:
<http://www.warscheneck.at> (de)